

Yarının Toulouse Lautrec'i

Fikret Mualla

Röportaj : HIFZI TOPUZ

Paris'ten Marsilya'ya arabayla inerken ana yolu bırakıp da sola, Alplere yönelirseniz ufak yollar sizi kâh vadiler arasına sıkışmış küçük kasabalara, kâh tepelere yerleşmiş şirin köylere götürecektir. Haritalarda adını güçlükle bulabileceğiniz köylerden biri de Reillanne'dir. Kıvrıla kıvrıla virajları aldıktan sonra köyün kahvesine girip,

— Burada, diyeceksiniz, ressam Mösyö Mualla oturuyormuş. Nerede bulabiliriz kendisini?

Kahveci derhal size Fikret Mualla'nın oturduğu evi tarif edecektir. Yeniden arabaya binip daracık yollardan çan kulesinin bulunduğu sırta doğru tırmanmaya başlayacaksınız. Kahvecinin gösterdiği yer kulenin bitişiğindeki evdir. Kapıyı çalıp da beklemeye kalkarsanız hiçbir işe yaramaz. Fikret Mualla kapıyı duymayacaktır bile. En iyisi kapıyı itip içeri girmektir.

Merhaba deyip

— Fikret, Fikret, evde misin? diye bağırarak olursanız, Fikret yatağından kalkıp, uzun, kalın yün hırkasını sırtına alacak ve ayağına terliklerini geçirerek kapıya gelecektir. Kendisini yoklamaya gelen insanları görünce gözleri dolacak, heyecandan sesi titriyordur Fikret'in. Eğer kendisini çoktan beri görmemişseniz Fikret'i biraz daha şişman, biraz daha göbekli bulacaksınız. Yaş altmışı geçmişse, hele biraz da içkiye meraklıysanız göbek çıkar elbette. Fikret de biraz meraklıdır içkiye.

— Yapma Fikret, sana dokuşuyor işte, içme! deyin istediğiniz kadar. Fikret :

— Evet, içmemek lâzım, evet.. Peki, içmiyeceğiz değil mi? Haydi bakalım öyleyse.. Merhaba! diyip bardağı kaldıracaktır. İçki Fikret'in yaşantısıdır artık.

— Sabahleyin, der Fikret, dörtte uyanıyorum. Gözümü açınca «Yine yaşıyorum, ölmemişim» diye bir üzüntü çöküyor içime. Uykuda ölebilmek ne tatlı şey. Yaşamak üzüntülü. Dert, hastalık, kuşku.. Uykuyu tutmuyor ondan sonra. Saat altı olunca tamam, kalkıyorum. Bir bardak şarap içiyorum kendime gelmek için. Sonra resme başlıyorum. Biraz resim, biraz şarap, böyle gidiyor işte..

Kimdir Fikret Mualla?

Fikret 1903 yılında doğmuştur. Üsküdarlıdır. Resme başladığından bir süre sonra Almanya ve İtalya'ya giderek on

— YA MADAM KÖMÜRÜ GÖNDERMEZSE

yıl aralarda resim yapmıştır. Fikret 1927 den sonra yurda döndüğünü anlatır. Kendisini Galatasaray'da resim hocasına tâyin ederler. Fikret'in hocası bir yıl bile sürmez. Belirli saatlerde okula gidip derslere girip çıkmak sıkır Fikret'i. Bir aybaşı maaşını aldığı gibi atlar trene. Ver elini Berlin. Yoldan da Galatasaray'a bir mektup atar, «Siz» der, «kendinize başka bir enayi bulun!»

1929 da Fikret yine döner İstanbul'a. Zaman zaman çok keyifli, ama maceralı ve sıkıntılı bir bohem hayatı başlamıştır. Meyhaneler, karakollar, hastaneler.. Günün birinde Fikret bıkar bu hayattan, İkinci Dünya Savaşı'ndan kısa bir süre önce yine atlar trene, bu sefer de Paris'e gelir, yerleşir. İşte o zaman bu zaman Fikret Fransa'dadır. En ünlü ressamlarla arkadaşlık ettiği yıllar olmuştur. Eline türlü fırsatlar geçmiş, ama sınırsız özgürlüğünden fedakârlık etmemek için Fikret bunların hepsini teperek bohem yaşayışı seçmiştir.

Fikret'in yaşantısına yön veren çeşit çeşit korkular vardır. En başta polis korkusu gelir. Yıllarca Fikret kendisini polislerin izlediğini sanmıştır. Dünyanın bütün polisleri komplolar kurmuşlardı ona karşı! Ama Fikret'i hangi polis izler, niçin izler, belli değildir. Zaten ne diye izlesinler Fikret'i? Belki Fikret'in izlendiği yıllar olmuş, bunlar yer etmiştir onun kafasında.

Sonra Fikret aç kalmaktan, açlıkta kalmaktan korkar. On yıldan fazla bir zamandan beri Fikret ünlü bir koleksiyoncu kadının himayesinde. Fikret'in görevi bu kadına ayda dört beş resim vermektir. Fikret şimdi Reillanne'da bu koleksiyoncu kadının yazlık evinde oturmaktadır. Yaşlı bir kadın her sabah gelir, sobayı yakar, Fikret'in şarabını alır, yemeğini hazırlar, çamaşırlarını temizler, yatağını yapar, ilaçlarını verir ve gider. Eğer Fikret'in havası bozursa bu yaşlı kadın hemen Paris'deki koleksiyoncu madama telefon ederek durumu bildirir, madam da Marsil yadan kendi doktorunu gönderir Reillanne'a. Ama Fikret korkular içindedir.

— Ya, der yarın madam beni evinden atarsa ne olurum ben?

Ama madam, Fikret'i hiç bir zaman evinden atmak niyetinde değildir. Paris'deki muhteşem apartmanında kendisine Fikret'in bu kuşularından söz ettiği zaman,

— Hayır, diyecektir, olur mu böyle şey? Mualla hiç resim yapmasa bile ömrünün sonuna kadar ben ona bakacağım. Bunu söylemiyorum kendisine. Alındır, her sanatçı gibi kaprislidir. Belki yarın darılır, hiç resim yapmaz. Güçtür Mualla'yı idare etmek..

Hastane korkusu

Fikret'in bir korkusu da hastaneye düşmektir. Kaç defa hastaneye girdiyse çıkması bir mesele olmuştur. Birinin gelip kendisini çıkarması gerekir. Ama ya kim se gelmezse? Karaciğeri şişmiştir Fikret'in. Birkaç aylık bir bakım la birkaç yıllık ömür kazanacaktır. Ama Fikret «Sakın ha, diyecektir hastane istemem. Yapamam ben oralarda.»

Fikret yarının Toulouse Lautrec'idir. Koleksiyoncu madam da bunu çok iyi bildiği için Fikret'in bütün tablolarını toplayarak büyük bir yatırım yapmaktadır. Kendisi bu konudan söz ederken:

— Ben bu işten birşey beklemiyorum. Bunları çocuklarıma bırakacağım der.

ÜSTÜN ÜSTÜNDAĞ, FİKRET MUALLA VE DR. SAFDER TARİM

Marcel Aymé'nin «La peinture nourissante» adlı bir piyesi vardır. Şimdi bundan bir televizyon filmi hazırlanmaktadır. Filimde gösterilecek resimler Fikret Mualla'nın eserleridir. Fikret'in sergilerini düzenleyen, tablolarını filmle re sokan hep bu koleksiyoncu zengin madamdır. Ama günün birinde kafası kızınca, Fikret ne madamı dinler, ne de kimseyi. Kahvenin orta yerinde basar küfürü dünyaya. Ertesi gün de pişman olur, «Ya madam, der, darılır da kömürü göndermezse..»

Yurt özlemi

Fikret 28 yıldır vatan özlemi içinde. Öğle üzeri ikinci şişeyi de bitirince başlar Alemdar yokuşunu, Üsküdarı, Beyoğlunu,

Fikret Âdil'i, Bedri Rahmi'yi anlatmaya. Korkunç da bir hafızası vardır, neler hatırlamaz. Eski kantoları söyler, sevinir, güler, çocuk gibi heyecanlanır. Hele eski dostları kırk yılda bir kendisini hatırlayıp da raki, Türkçe gazete, roman, pul veya kart gönderecek oldular mı dünyalar Fikret'in olur. Kaç kişi kendisini Türkiye'ye dönmeye zorlamıştır. Ama Fikret hayatına yeni bir yön vermekten korkar artık. Zaten gücü de kalmamıştır.

Fikret Mualla budur işte. Ülkenizin yetiştirdiği en büyük ressamlardan biridir Fikret. Günün birinde bu büyük sanatçı Alp dağlarının eteklerindeki Reillanne köyünde kaybolup gidecektir. Sonra bizler övüneceğiz Fikret'in eserleriyle.